

Relata refero

Wojciech Łuszczyna

Przewodniczący Rady Programowej

Wbrew częstemu mniemaniu laików, nasz Urząd nie zajmuje się wyłącznie produktami leczniczymi, co widoczne jest na naszym logo i mocno brzmi w motto. Liczną, wielce różnorodną grupą silnie działających produktów są także produkty biobójcze, zwane biocydami, które są coraz powszechniej stosowane a wiedza użytkowników, którymi jesteśmy przecież my wszyscy, bywa niższa niż w przypadku leków. Za ordynację leków odpowiedzialni są lekarz i farmaceuta – produkty biobójcze nie mają takich ochronnych barier, toteż niezmiernie istotne jest przestrzeganie przez producentów i dystrybutorów rygorystycznych zasad prawnych, minimalizujących niebezpieczeństwa wynikające z ich stosowania. W poprzednim numerze opublikowaliśmy dwa materiały poświęcone biocydom: **Stosowanie substancji czynnych i produktów biobójczych w materiałach przeznaczonych do kontaktu z żywnością w świetle obowiązujących przepisów oraz planowanych zmian oraz Badanie skuteczności produktów dezynfekcyjnych**. Numer bieżący rozwija tę tematykę w dwóch artykułach. Pierwszy z nich to **Monitoring środowiskowy substancji czynnych źródłem informacji o skutkach wdrażania przepisów prawnych regulujących obrót produktami biobójczymi w Europie**. Produkty biobójcze są znaczącym źródłem emisji substancji chemicznych do środowiska. Monitoring środowiskowy substancji czynnych stosowanych w biocydach może być pomocny w ocenie tego, na ile implementacja dyrektywy 98/8/WE zastąpionej niedawno przez rozporządzenie 528/2012 w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych - powoduje zmiany odnośnie użycia określonych substancji czynnych w Europie i wpływając pozytywnie na stan środowiska. Ekotoksyczność leków jest dzisiaj niezbędnym elementem pełnej oceny ich bezpieczeństwa. Publikujemy drugą część artykułu **Losy leków w środowisku. Leki narkotyczne (leki uzależniające) i inne substancje psychoaktywne**. Uwalnianie do środowiska leków uzależniających i substancji psychoaktywnych wynika z ich wysokiej aktywności biologicznej, a jednocześnie nieznanego oddziaływania na środowisko wodne. Oznaczanie stężenia leków narkotycznych w śro-

dowisku jest także pośrednim narzędziem szacowania ich spożycia i służy określaniu potencjalnej ekotoksyczności wynikającej z przewlekłej ekspozycji.

Bardzo szeroko rozpowszechnionym i zarazem groźnym patogenem, powszechnie występującym w populacji ludzkiej jest przedstawiony w artykule **Helicobacter pylori – chorobotwórczość, występowanie oraz metody eradykacji**. Obecnie jedyną drogą jego eradykacji (skuteczność sięgająca 90%) jest terapia składająca się z trzech (czterech) leków, chociaż niestety coraz częściej opisywana jest oporność na tę polifarmakoterapię. Wśród różnorodnych poszukiwań, mających na celu pozyskanie nowych leków, znajdują się także rośliny lecznicze, wykazujące obiecującą aktywność w badaniach in vitro.

Rara avis nie tylko tego Almanachu, ale i całej naszej dotychczasowej, ponad siedmioletniej działalności, jest artykuł **Zarys podstaw historycznych rozwoju zielarstwa w Wilnie, do czasów II Rzeczypospolitej**. Unia w Krewie, zawarta w roku 1385, dała początek zupełnie niezwykłemu na owe, ale i współczesne czasy, dobrowolnemu połączeniu wielu narodów o różnym pochodzeniu, wielowyznaniowych, w jedno państwo, które przetrwało 410 lat, stopniowo zacieśniając wewnętrzne więzy. Obecna sytuacja geopolityczna Polski jest zupełnie inna, jednak warto przypominać wspólne dzieje, zwłaszcza, że poza polityką łączy nas też i wspólnota osiągnięć naukowych – tu przykładem świeci Uniwersytet Stefana Batorego, założony w Wilnie w 1579 r., którego kadra naukowa zasiłała po 1945 r. liczne uczelnie polskie po zachodniej stronie linii Curzona. Warto powoływać się na wspólne tradycje, bo i teraz Urząd ściśle współpracuje ze swoim odpowiednikiem usadowionym w Wilnie. W listopadzie 2012 r. podpisaliśmy Porozumienie o Współpracy 2012-2020 (<http://www.urpl.gov.pl/republika-litwy-wmn>), a państwo nad Niemnem przewodniczyło Prezydencji PR w roku 2013, posiłkując się polskimi doświadczeniami. Henry Ford mawiał: *Połączenie sił to początek, pozostanie razem to postęp, wspólna praca to sukces*.